

Ο ΤΡΙΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Η ΤΡΙΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ, ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (Ιούνιος 2005)

Συγγραφέας: ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Για μια ακόμη χρονιά γιορτάστηκε φέτος η Παγκόσμια Ημέρα για το Περιβάλλον. Εν μέσω ευχολογίων, γενικόλογων συνταγών και ωραίων εκθέσεων ιδεών. Οι νεοφιλελεύθεροι οπαδοί της παγκοσμιοποίησης και της οικονομίας της αγοράς, που σήμερα βρίσκονται στο τιμόνι της λεγόμενης «νέας» διακυβέρνησης, ενώ επί 364 μέρες το χρόνο υποστηρίζουν τα πλεονεκτήματα της επιθετικής ανάπτυξης και μας βομβαρδίζουν με διακηρύξεις για την προτεραιότητα της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, για μια μόνο μέρα το χρόνο, ενδεδυμένοι τον οικολογικό μανδύα και εξοπλισμένοι με τον γνωστό δεξιό υποκριτικό στόμφο, ευλογούν την υπόθεση του περιβάλλοντος και κατακεραυνώνουν γενικά και αόριστα, όλους εκείνους τους «άλλους», που ευθύνονται για την υποβάθμισή του.

Από την άλλη μεριά, οι λεγόμενοι οικολόγοι και οι λογής οικολογίζοντες, εν μέσω συνθηκών καλπάζουσας αναπτυξιακής ύφεσης και διαρκώς επιδεινούμενης ανεργίας, αντιτίθενται σε οποιαδήποτε μορφή ανάπτυξης και αναλώνονται σε ακραίες και αντικοινωνικές διακηρύξεις, αναγορεύοντας την οικολογική προστασία ως την ύψιστη προτεραιότητα. Τέλος, οι παραδοσιακοί «αριστεροί», ανελαστικά προσκολλημένοι σε παρωχημένες επιλογές που οδήγησαν σε μεγάλες περιβαλλοντικές καταστροφές, ισάξιες εκείνων που προκάλεσαν τα καπιταλιστικά μοντέλα της απέναντι όχθης, επιρρίπτουν το ανάθεμα στην ιδιωτική πρωτοβουλία και στην επιχειρηματικότητα, βγάζοντας από τη ναφθαλίνη κρατικιστικά, γραφειοκρατικά και προστατευτικά μοντέλα για την ανάπτυξη και την οικονομία.

Και εν μέσω όλων αυτών των ευχολογίων και των δαιμονοποιήσεων, η Ελλάδα θρηνεί το μεγαλύτερο συγκριτικό της πλεονέκτημα, τον πάλαι ποτέ μοναδικό φυσικό της πλούτο. Με τις αγροτικές περιοχές της υποβαθμισμένες οικονομικά, κοινωνικά, αλλά και περιβαλλοντικά, να επιμένουν πεισματικά στην ανάπτυξη του βαμβακιού. Το οποίο, εκτός που είναι υδροβόρο και αποδεδειγμένα πια ασύμβατο με την αφυδατωμένη ελληνική γη, είναι συγχρόνως και μη ανταγωνιστικό οικονομικά.

Έχοντας κυριολεκτικά στραγγίσει ποτάμια, λίμνες, υγροτόπους και υπόγεια νερά και έχοντας οδηγήσει τον αγροτικό κόσμο στην εξαθλίωση της απόλυτης εξάρτησης από την αντιαναπτυξιακή πολιτική των επιχορηγήσεων.

Με τις τουριστικές περιοχές να ασφυκτιούν από την ανάπτυξη του μπετόν και της ασφάλτου, που στο όνομα του εύκολου και γρήγορου κέρδους, έχουν πνίξει τα κάποτε μαγευτικά νησιά και τις αλήστου μνήμης πανέμορφες παραλίες. Με τον δασικό πλούτο αυθαίρετα ή συχνά και νόμιμα καταπατημένο από προνομιούχους παραθεριστές ή μόνιμους κατοίκους. Και με τις αστικές περιοχές, στη σημερινή εποχή της προχωρημένης τεχνολογίας για τους Χώρους Υγειονομικής Ταφής των Απορριμμάτων και την οργανωμένη Ανακύκλωση, να πνίγονται στις ανεξέλεγκτες χωματερές και στα σκουπίδια, δέσμιες μιας παρωχημένης αντιδημοκρατικής λογικής, που θέλει τους πολίτες στη γωνία, να δέχονται χωρίς διαβούλευση και συμμετοχή τις όποιες επιλογές του αυταρχικού κράτους, που με την πολιτική των αντισταθμιστικών οφελών και των οικονομικών ανταλλαγμάτων, προσπαθεί άσκοπα να εξαγοράσει τη συναίνεση των τοπικών κοινωνιών.

Η υπόθεση της οικονομικής ανάπτυξης, είναι πια γνωστό ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υπόθεση του περιβάλλοντος. Κι οι δύο μαζί είναι σήμερα πια συνειδητοποιημένο, ότι εξυπηρετούν τις ανάγκες της κοινωνίας. Η χωρίς όρους επιθετική ανάπτυξη υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της φύσης, εξαντλώντας τους φυσικούς πόρους και υποβαθμίζοντας τα περιβαλλοντικά συστήματα. Με εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις στις οικονομικές δραστηριότητες και στην κοινωνική συνοχή. Ποια ανάπτυξη μπορεί να συντηρηθεί αλήθεια και ποια ευημερία μπορεί να υπάρξει χωρίς τη φύση, το νερό, το έδαφος, την ατμόσφαιρα, τη θάλασσα, τα δάση και τους φυσικούς πόρους;

Το περιβάλλον στηρίζει λοιπόν την οικονομική δραστηριότητα, αλλά δίνει και ζωή στην κοινωνία, δημιουργώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για ευημερία. Το σύστημα ισορροπεί, με την προϋπόθεση ότι και οι τρεις συντελεστές συνυπάρχουν και συνεργάζονται αρμονικά. Πράγμα που συμβαίνει μόνον όταν η οικονομία είναι ελεγχόμενη και απόλυτα συμβατή με τη φέρουσα ικανότητα του περιβάλλοντος

Το περιβάλλον είναι ασφαλώς κοινωνικό, ταυτόχρονα όμως είναι και οικονομικό

αγαθό, αφού αποτελεί πλουτοπαραγωγική πηγή και την εν δυνάμει προϋπόθεση για οικονομική ανάπτυξη. Η αντίληψη ότι η οικονομία μπορεί από μόνη της να λύσει όλα τα προβλήματα, ακόμη και τα οικολογικά και να φέρει ευημερία είναι απόλυτα εσφαλμένη. Όπως κι η αντίθετη μ' αυτήν, ότι δηλαδή δεν υπάρχει ανάπτυξη συμβατή με το περιβάλλον.

Το σύγχρονο στοίχημα των σοσιαλιστών για μια προοδευτική διακυβέρνηση, είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ισόρροπη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Μια ανάπτυξη ήπια, έξω από την επιθετική λογική του ανταγωνισμού που προτείνει το φιλελεύθερο παγκοσμιοποιημένο μοντέλο. Μια ανάπτυξη ελεγχόμενη και γι αυτό συμβατή με τα περιβαλλοντικά όρια, ώστε να δημιουργεί προϋποθέσεις κοινωνικής ευημερίας για όλους. Μια ανάπτυξη όμως που δε θα οδηγεί στη μεγέθυνση του κράτους-προστάτη, αλλά θα στηρίζεται στη συμμετοχή του πολίτη και στον κοινωνικό έλεγχο, ώστε η ευθύνη για την προστασία του περιβάλλοντος να αναλαμβάνεται από όλους.

Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΤΟ ΕΘΝΟΣ», τη Δευτέρα 6 Ιουνίου 2005, σ. 8.